

ГЕОРГИ ТАМБУЕВ

*ВЛАСТ, ОБЛЕЧЕНА
В КОРУПЦИЯ*

КНИГОИЗДАТЕЛСКА КЪЩА **novus**, СОФИЯ, 2001

I

Септември 1993 г. Двеста шейсет и трето заседание на Народното събрание. На трибуната е Велислава Дърева. Говори от свое име. Говори и от мое име.

Предлагаме на народното представителство да се създаде Комисия за разследване на корупцията във висшите ешелони на властта. Не очакваме кой знае какъв отклик. Покварата вече е толкова повсеместна, че не учудва никого. Пълзи по всички етажи на управлението.

Имаме сведение, че почти половината от депутатите въпреки имунитета си не са имунизирани срещу корупцията. Обвързани са с управителни съвети на банки и застрахователни дружества, с бордове на директори, с фондации и фирми за консултации, с входи и изходи на държавни предприятия. Бъркат в изтънелите джобове на данъкоплатците и измъкват оттам и последните им стотинки.

Разсейки от това злокачествено образование са пръснати и в Министерския съвет, и в президентството, и в съдебната система, и още къде ли не. С една реч – целият организъм на държавата е прояден до мозъка на костите.

Ние самите още нямаме представа как ще се преборим със социалнозначимото заболяване. Силим се, а не знаем дали ще ни стигнат силите. Оръжията, с които разполагаме, са „законодателната инициатива“ и „гласността“. За законодателната инициатива нямаме нужната подготовка и трябва да търсим печени експерти. (И двамата с Велислава сме завършили журналистика.) А за гласността да не говорим. Там ако не царяват, сме поне изявени професионалисти. Никога не сме крили, че журналистиката в нас взема връх над политиката.

Народните представители посрещат предложението ни с неочаквано единодушие. Те много добре знаят, че едно дело почти винаги се проваля, когато се остави в ръцете на комисия. Затова

не пропускат възможността да изразят благородните си намерения. Изказват се Стефан Савов, Иван Будинов, Александър Праматарски и Александър Маринов*. От присъстващите всички гласуват „за“. Само един се въздържа. Такова единодушие при двуполносният модел на управление е направо подозрително!

Ние с Велислава Дърва гъделичкаме суетността си с гордото усещане, че сме уцелили десетката на момента. Вчера Народното събрание прие принудителната оставка на заместник-премиера Нейчо Неев. (По-добре е да се казва ДЕЕВ, защото се пише специалист по всичко и си пъха носа навсякъде.) А днес положила клетва управителят и подуправителите на Българската народна банка проф. Тодор Вълчев, Милети Младенов и Ганчо Колев. Те ще бъдат прикритие на ексуправителя Иван Драгневски, който бастардиса банковия трезор. Освен това ще съдействат за по-нататъшното източване на парите на страната. С оставката си Нейчо Неев просто се спасява от отговорност. (Чак през новия век ще бъде изправен на съд в Драгоман, че като заместник-премиер и министър на транспорта е улеснил представителите на три фирми да прекарат контрабанда през границата 16 влака с петролни продукти на стойност 211 534 622 лева за ембаргова Югославия.) А ръководителите на Централната банка се натоварват с риска по-сетне да бъдат обвинявани за всички банкови афери.

На днешното заседание предстои да се обсъди и годишният отчет на Агенцията за чуждестранна помощ. Какъв ти отчет!

* Из нередактираната стенограма на Народното събрание:

Стефан Савов: Приемам предложението и предлагам комисията да не отиде много далеч в миналото, от 1908 година, примерно казано. А да започне проучването си от Великото народно събрание.

Иван Будинов: Идеята за създаването на подобна комисия отдавна назрява в средите на СДС. Аз публикувах един проект във вестник „Струма“ за борба срещу корупцията. Моите разбирания съвпадат с предложенията на госпожица Дърва и господин Тамбуев. Съюзът на демократичните сили единодушно ще подкрепи.

Александър Праматарски: Смятам, че комисията е необходима и, дай Боже, тя да стигне до някои истини. Опасявам се само да не се впусне в дребните неща и да не обхващане големите. Нека да не се занимаваме с пълдарите...

Александър Маринов: Бих искал, когато стигнем до гласуването на членовете на комисията, да гласуваме персонално. Ние трябва да бъдем убедени, че хората, които ще влязат в тази комисия, ще бъдат абсолютно безпристрастни. Комисията не бива в никакъв случай да се използва за политически спекулации.

Това си е жив обвинителен акт срещу бившия директор Петко Симеонов. Новият шеф Стефан Чанев обвинява стария, че е отворил гостоприемно вратите на агенцията за всички видове крадци...

Вчера министър-председателят Любен Беров не каза цялата истина за Нейчо Неев. Сподели само, че заместникът му е нарушил правилата на играта. Поканил е отговорни хора от сръбското правителство (вицепремиерите Данаило Маркович и Серболуб Васович) без знанието на нашето правителство. Обядвал е с тях в ресторант „Крим“ и е води преговори, без да има пълномощия.

Още не мога да си обясня защо Любен Беров пропусна някои обстоятелства около нарушенията на Нейчо Неев. Знам от сигурни източници, че е запознат с доклада на министъра на вътрешните работи Виктор Михайлов по въпроса, с информацията на областния управител на Хасково Теньо Делчев и с материалите от проверката на правителствената комисия за зулумите във Висшето военно-транспортно училище, където името на Нейчо Неев се среща в негативна светлина. Вярно е, че в правителството вицето е „човек оркестър“. Но е вярно също така, че се стреми да капитализира за себе си повечето от изпълненията на оркестъра.

СВИДЕТЕЛСТВО НА ТЕНЬО ДЕЛЧЕВ: „...Бяхме на контролно-пропускателния пункт Капитан Андреево – Нейчо Неев, заместник областната управителка Ценка Василева, бизнесменът Красен Семерджиев и моя милост.

Нейчо Неев ни представи на граничните и митническите служители:

– Ето го областния управител. Ето я и неговата заместничка. Те са държавната власт тук и каквото кажат, това ще става на КПП.

Обясних на г-н Неев, че служителите от КПП са подчинени на министъра на вътрешните работи, а митницата – на министъра на финансите. И че има кой да се разпорежда...

Чак впоследствие ми стана ясно, че с представянето ни Нейчо Неев е искал да даде зелена улица на Ценка Василева да действа на територията на КПП...“

СВИДЕТЕЛСТВО НА ТОДОР АЛЕКСАНДРОВ, началник на Националната ветеринарномедицинска служба:

„Нейчо Неев ми звъни посред нощ вкъщи. Почти ми нарежда

да дам разрешение през територията на България да преминат 80 тира месо от Македония за Турция. Отказах му. Въпреки отказа ми акцията на вицето е завършила успешно.“

СВИДЕТЕЛСТВО НА ВИКТОР МИХАЙЛОВ, министър на вътрешните работи:

„По време на югоембаргото Нейчо Неев непрекъснато се занимава с контрабанден износ на бензин, дизелово гориво и нафта.“

Мисля си, че деликатността на Любен Беров спрямо своя заместник е груба замазка. Прикрива цепнатините, но не укрепва. Все пак неудобно му е някак открито да признае, че заместникът му е корумпиран. Нали хората веднага ще запитат: „Ами останалите министри?“

Останалите министри също са носители на икономически интереси, които рано или късно ще си покажат рога...

Нейчо Неев използва много добре неудобството на министър-председателя. Произнася патетична реч, обръщайки се направо към целия български народ:

– Народе, върху родината ни са накацали лешояди. Не може да се мародерства до безкрайност. В очите ми се появяват сълзи само като си помисля. Навлязъл съм в зоните на отговорността на други мои колеги. Няма да оставя да се рушат българските имоти в чужбина. Няма да гледам провинциалността на външната ни политика. Няма да гледам как се продават националните ни интереси.

Речта му прилича на реч на маниак, който си е въобразил, че може да реши отведнъж всички проблеми на държавата – и вътрешни, и външни, и икономически, и духовни. Има такива всестранно развити личности в психодиспансерите...

Днес bankerите не държаха никакви речи. Застанали лице срещу лице с народните представители, те само произнесоха клетвените слова:

„Заклевам се в името на Република България да спазвам Конституцията и законите на страната, да работя за осъществяване на поверените на Българската народна банка функции и да пазя банковата и търговската тайна.“

Сетне подписаха клетвените листове и напуснаха залата, изпратени с ръкопляскания. Никой не се усъмни в тяхната почтеност...

Да, моментът за нашето дуо с Велислава Дърева е много подходящ. Въпреки че предварително не сме прослушани от парламентарната си група, изпитваме задоволство от гастрола си

пред публиката, т. е. пред народните представители. Неочакваният консенсус сякаш ни подтиква да бъдем по-смелти в бъдещите си разследвания.

В кулоарите ни обсажда журналистическото войнство. Обстрелва ни с въпроси. Ще успеем ли да разконспирираме фирмените игри на депутатите? Ще извадим ли на бял свят фирмите на съпругите, братовчедите и другите им роднини? Как ще преминаем през грифовете „Секретно!“, „Строго секретно!“ и „Секретно с особена важност!“ на фирмите на техническото разузнаване? Ще обследваме ли приватизацията на връзките на бившите министри и заместник-министри, които след освобождаването им от длъжност веднага стават милионери? Ще се занимаем ли с т. нар. „ликвидационни съвети“, които на безценца разпродават България? Ще стиковаме ли работата на комисията със съответните специализирани органи? Ще надникнем ли в банковите афери, след като днес шефовете на БНБ се заклеха стриктно да спазват банковата тайна?

И пр., и пр.

Не сме длъжни да отговаряме. Още повече че комисията не е персонифицирана. Народното събрание решава да я създаде. Но съставът ѝ тепърва ще се уточнява с много разправии. Ние предлагаме седем души. А седем души не могат да бъдат свои хора на двеста и четирийсет! Не се знае дори дали ние, като вносителите, ще влезем в нея. За това, че не участваме във фирми, в бордове на директори, в управителни съвети на банки и застрахователни дружества, някои народни представители ни гледат накриво. Особено тези, които взимат депутатските си заплати само за джобни пари...

С усилие заявявам пред журналистите, че Велислава Дърева е моят говорител. Все още говоря трудно, с непознат за мене глас. Само преди седем месеца минах през скалпела на проф. Георги Георгиев. Той изрязва ларинкса ми и една от гласните ми струни. Поради това избягвам микрофоните и камерите.

Сред парламентарните журналисти Велислава Дърева е в стихията си. Харесва ѝ да бъде център на внимание. Вместо да отговори с две думи, че комисията тепърва ще изяснява целите и задачите си, тя се втурва в излишни неуточнени подробности. Казва, че „ние няма да разглеждаме корупцията само в нейния криминален аспект. А ще се разпрострем по-нашироко и ще търсим моралните ѝ опустошения“. В този смисъл може да се

окаже, че почти цялото управление е корумпирано. Това се отнася, естествено, и за БСП. Особено за твърдото ѝ ядро. Според нея 80 на сто от депутатите ще си имат работа с комисията. „Не може да се шуми само около кибритената афера на колоритния Янко Кожухаров, а да се мълчи за другите далавери“ – казва тя с подчертана интонация.

Оставям Велислава Дърева в обръча на журналистите и влизам в пленарната зала. А там става нещо много интересно. Над трибуната стърчи суховатият директор на Агенцията за чуждестранна помощ Стефан Чанев. Той сякаш хвърля бомба. Поразява народното представителство с твърдението, че от създаването си агенцията се е превърнала в бърлога на бързоръки скоротечни грабители. Станала е нещо повече от Солунската митница за всички келепирджии. „Яма на ямите.“ Идват тонове месо, масло, мляко. И никъде не се заприходяват. Хищни бизнесмени ги разграбват още от границата. Вместо състрадание, човешчина и справедливост към изпадналите в беда българи, които се нуждаят от помощ, в тази институция за просия са създадени условия за похищаване на милостинята, че дори и за продаването ѝ в чужбина.

Стефан Чанев говори спокойно. Прави усилия речта му да изглежда политически неангажирана. С достолепната си стойка и старовремската си брада ми прилича на библейски вестител. Сякаш идва от паметника, за да каже, че „така повече не може да продължава“.

Осколките от бомбата му директно засягат някои нашумели имена от т. нар. наш „национално отговорен капитал“, който има лоби и в Министерския съвет, и в Народното събрание. Много фирми и лица нагло печелят от мизерията на хората. Днес повечето от тях имат стабилно финансово положение. Някои учредяват банки. Други се обединяват в групи. (Вероятно намеква за „Г-13“.) В цялостната дейност на агенцията има много разбиране как да се подпомага частният капитал. Но няма разбиране как да се подпомогнат бедните и нищите...

Слушам Стефан Чанев и си мисля за „постиженията на корупцията“. Навсякъде по света тя е невидима като американските самолети „СТЕЛТ“. Използва какви ли не хватки, за да се прикрива от радарите на общественото мнение – президенти на фирми-бушони, които изгарят още при първите сблъсъци, но запазват главния бушон, т. е. ШЕФА! Подставени лица-марио-

нетки, които играят по волята на крайния участник, Мними посредници с огромни комисиони. Пари в куфарчета. Тайни сделки. Договаряния за съвместна дейност. (Класически пример в това отношение е фирмата за икономическо разузнаване ИНКО.) Офшорни регистрации в зоните на данъчния рай. Честа смяна на предмета на дейност с цел замитане на следи. И пр., и пр. А в Агенцията за чуждестранна помощ тя е открита и нагла. Там всичко става така, сякаш живеем във втората половина на XIX век!

Струва ми се, че Стефан Чанев малко попресилва нещата. Той е убеден антикомунист. И за него Петко Симеонов е червен дори в отходните продукти от обмяната на веществата си. На големия митинг на 18 ноември 1989 г. Петко афишира подкрепата си към Петър Младенов. Под негово давление в учредителната декларация на СДС е записано – „да се работи в сътрудничество с реформаторите на БКП“. Никак не е случайно, че известно време той е и в БКП, и в СДС – нещо като електрод, който се мъчи да спои два противоположни полюса!

От 1 януари 1990 г. Петко Симеонов изведнъж става лют антикомунист. Изказванията му на Кръглата маса и във Великото народно събрание са зловни като изказванията на агентите на Държавна сигурност*.

По-сегне в книгата си „Шесто за нас и ние за Шесто“ Стефан Чанев ще признае, че наивно е приемал скоковете на Петко като нещо съвсем естествено. Дори е ходил при него, за да го подпомага в предизборната кампания, като е давал мнения как изглеждат нещата отдолу. Петко го е слушал винаги разсеяно. Гледал е на него като на празен фишек.

Симеонов генетично мрази фашизма. (Почти целият му род е участник в съпротивата.) За него Стефан Чанев е неоправим фашист. Като студент във Висшето училище за финансови и административни науки в Бургас Чанев е участвал в еврейски погроми. След затвора сам се е изселил от този град. И сега не смее кракът му да стъпи там. Дори е променил името си. От Зингинов е станал Чанев.

Петко Симеонов признава еволюцията у себе си. Той сам стига

* Като председател на Комисията по досиетата на ВНС констатирах от прегледа на предоставените ми материали, че най-големите кресльовци срещу комунизма по това време в парламента са агентите на политическата полиция.

до извода, че развитият социализъм, в който искрено е вярвал, е станал синоним на разбития социализъм. Тогава защо не признава еволюцията в развитието на своя опонент (противник)? Не се съгласява, че умът на Зингинов-Чанев, свикнал с принудителното отшелничество в затвора, се е променил и облагородил.

Впрочем не е моя работа да бъда съдник на взаимоотношенията между Стефан Чанев и Петко Симеонов. В края на краищата те са хора на възраст, живеят в свои светове с установени навици и схващания и имат право сами да избират приятелите и да определят враговете си.

Ако нещо ме трогва у Стефан Чанев, то е фотографията на дъщеричката му, закачена на стената на спалнята му в скромния му апартамент на улица „Екзарх Йосиф“ в София. Детето е на две годинки (толкова е било по времето на Народния съд). Събрало е молитвено ръчички и шепне: „Боже, дай тате!“ (Шепотът му е записан с кръгли ръкописни букви.)

– Дъщеря ми се роди, преди да вляза в затвора. (Сега е вече възрастна жена със семейство.) Аз съм щастлив човек, господин Тамбуев. Имам наследничка. Знаете ли колко хора излязоха от комунистическите затвори като скопци? Вкарали са ги там като младежи в разцвета на силите им. А са ги освободили като старци, вече без възможност да създават поколения. (Тук неволно си спомням за писателя Добри Жотев, тъст на Петко Симеонов. Някога го придружавах на срещи с читателите в Русе. На въпроса на една работничка от завода „Петър Караминчев“ кога се е почувствал най-щастлив, отговори: „Когато фашистският съд ми прочете присъдата – четирийсет години строг тъмничен затвор. А аз очаквах смърт чрез разстрелване...“)

Ако нещо ме трогва у Петко Симеонов, то е, че не се страхува да застава срещу течението. Познавам го от работата му във вестник „Труд“ като заместник главен редактор на обществени начала и мога да твърдя, че е мислещ човек. Мислите му винаги излизат извън наложените рамки. Затова и при тоталитаризма, и при демокрацията все е обявяван за инакомислещ!

И все пак има нещо смуцаващо и при Стефан Чанев, и при Петко Симеонов.

Стефан Чанев натрапчиво обича да говори за морал, за етика, за честност, за достойнство, сякаш зад тези категории прикрива нещо не много морално, етично, честно и достойно.

А Петко Симеонов се пише „дружка“ на бившия началник на Шести отдел на Шесто управление на МВР Димитър Иванов, отдела със самостоятелен изолиран архив, който е бил на пряко подчинение на Тодор Живков и се е занимавал с покварата във висшите ешелони на властта. Димитър Иванов пък не крие уважението си към Петко Симеонов. Той му посвещава книгата си „Политическото противопоставяне в България.“ *

Всъщност „противопоставянето“, за което пише Димитър Иванов, вече е изместено на друга плоскост – кой повече да заграби от общественото и държавното. В това отношение няма политически боричкания. Ако е вярно, че корупцията не е нищо друго освен злоупотреба с властта, то тя и властта са нещо неразделно като облака и дъжда. Вероятно това иска да ни внуши и Стефан Чанев с бомбата, която хвърля в пленарната зала на Народното събрание.

Наблюдавам реакцията на депутатите. Обявилите се за независими бунтари – разните „мравки“, „люспи“ и „предатели“ – се удивляват. Но хардлайнерите, от двете най-мощни групи – СДС и БСП, са кисели, сякаш са пили оцет. Председателката на парламентарния Съюз за социална демокрация Нора Ананиева, видимо угнетена, нервно се съвещава нещо с проф. Стефан Стоилов и Александър Маринов. Председателят на парламентарната група на СДС Стефан Савов пък се консултира със заместничката си по партийна и парламентарна линия Златка Русева.

Положението изглежда напечено. Агенцията за чуждестранна помощ не е откъсната от властта. Напротив. Тя е държавен орган. Така поне е записано в закона, приет от Великото народно събрание на 2 ноември 1990 г. В управителния ѝ съвет участват хора от всички парламентарни групи. Има и президентска квота. Корупцията там не е ли част от корупцията на цялата висша власт?

Просто усещам подготовката на евтин спектакъл на загриженост от изнесените драстични факти, разбира се, без сериозни последици. Няма как, всичко е изтърсено от най-високата държавна трибуна. Трябва да се реагира по някакъв подвеждащ електората начин!

* „Защо на Петко Симеонов?“ – пита журналистката Мариана Светославова от „168 часа“ (19 – 25 декември 1994 г.).

„Защото... Петко е един от достойните противници на режима (на Тодор Живков)“ – отговаря Димитър Иванов.

Председателящият Кадир Кадир наивно предлага докладът на Стефан Чанев с всичките му документи да се предостави на току-що избраната „комисия на г-н Тамбуев“. Иван Будинов подкрепя това предложение: „Всички сме в тягостно състояние от чутите данни. Нека отчетът на г-н Чанев да бъде първият материал за комисията по корупцията!“ Димитър Куманов рязко се противопоставя. След като декларира, че е поразен, той настоява материалите да се предадат на прокуратурата за търсене на наказателна отговорност. (Наивник! Като юрист не може да не знае колко много дела са замразени тъкмо в прокуратурата още по времето на Гунев, Стоименов, а сега и при Татарчев!) Спас Мулетаров пита дали агенцията е осъществила законните си права да търси по съдебен ред вземанията си. (Това е опит топката да се изкара извън очертаванията на игрището.) Васил Златаров пък се изхвърля на политическа основа: „Ако търсите хора, които да разобличат корупцията, търсете ги в средите на Българския демократичен форум.“ (Как да ги търсим там, като тъкмо по това време става известно, че от всички народни представители Васил Златаров ползва най-много мерcedesите на Народното събрание. За по-малко от година е навъртял 19 850 километра. Пътувал е из страната на държавна сметка цели 69 дни, за да създава структури на партията си и да урежда бизнеса на съпругата си Пенка Златарова, която участва в консорциум за търговия с нефтопродукти.) „И аз съм скандализиран от изнесеното – споделя проф. Стефан Стоилов. – Става ясно, че десетки фирми са стартирали в условията на пазарната икономика по един мръсен или полумръсен начин. Стартовият им капитал е натрупан чрез далавери. Ние сме морално задължени да хвърлим допълнителна светлина. Но днес не сме в състояние да кажем „да“ или „не“. Затова от името на Парламентарната група за социална демокрация предлагам да излъчим работна група с представители на четири постоянни парламентарни комисии – Законодателната, Икономическата, Социалната и по Бюджета и финансите. В рамките на трийсет дни тази група да ни представи своята оценка. Само на базата на такава оценка ние ще можем сериозно да оформим своето становище. А това дали Комисията по корупцията ще прояви интерес, си е нейна работа.“ (Сигурен съм, че проф. Стефан Стоилов вярва в това, което предлага. Спомням си, че когато ме уволняваха от „Работническо дело“, в редакцията ПОВЕРИТЕЛНО, ПО КУРИЕР дотва-

са от КАБИНЕТА на др. Тодор Живков списък на наши учени икономисти, на които е забранено да сътрудничат на вестника. На видно място стоеше името на проф. Стоилов. Отлъчваха го най-безцеремонно, защото бил за пазарната икономика. А името на Иван Костов отсъстваше от списъка. Може би затова бъдещият министър-председател се появя след 10 ноември с две фундаментални статии в „Работническо дело“, първата от които „Никаква отсрочка!“ е подписана за печат от мен!)

Стефан Савов веднага се присъединява към изказването на проф. Стоилов. Професорът сякаш е взел думите си от устата му. Ама, разбира се, че трябва работна група! „Ние напълно споделяме това. Няма смисъл да товарим Комисията по корупцията с тези материали. Тя и без това ще има достатъчно друга работа!“

Още тогава (септември 1993 г.) в главата ми светва сигнална лампичка. Мисля, че трябва да се помъча да осветля, доколкото мога, някои от тъмните ъгълчета на агенцията. Мерзелее ми се нещо от рода на „Просешки(ят) роман“ на Бертолд Брехт, само че без художествена измислица. Защо ли не изследвам как държавната просия се превръща в частен печеливш бизнес?

Почвам да проявявам интерес към всичко, което е ставало и става в Агенцията за чуждестранна помощ. Впечатлява ме вестникарската война между Петко Симеонов и Стефан Чанев, пламнала веднага след пленарното заседание на Народното събрание.

В тази война Петко е самотен като държава, попаднала под мироопазващите удари на НАТО. Изоставили са го всички, които са грабили с пълни шепи от агенцията. Изоставили са го феновете и фенките му от СДС. Нещо повече! Срещу него постоянно се хвърлят кофи с идеологическа помия от кинжалите в СДС.

Стефан Чанев има силна обществена подкрепа. Особено са му благодарни журналистите, че е успял да се представи пред цялата общественост като човек, у когото няма скрито-покрито. Те държат страниците на вестниците си отворени за горещите му интервюта.

Петко Симеонов е поставен на тясно. Лишен е от правото на защита както в Народното събрание, така и по страниците на печата. Отделят му малко място в забутани ъгълчета, колкото обикновено се отделя на опроверженията.

На това място той повтаря все едно и също:

– В агенцията има управителен съвет. Той е гласувал всичко, свързано с помощите.

Стефан Чанев му отвърща, че управителният съвет се е събрал от дъжд на вятър. Като потвърждение на думите му във вестниците се появяват отзиви от членове на съвета:

Проф. Милчо КОСТОВ: На практика агенцията работи без управителен съвет. А съгласно член 2, алинея 1 от закона нейни ръководни органи са два – управителният съвет и директорът. Директорът Петко Симеонов еднолично решава всичко. Законът изисква всеки месец да дава отчет пред президента на републиката (чл. 4, ал. 4). Това не се прави. Писмени отчети няма. Директорът твърди, че е давал устни отчети. Това е несериозно.

Кирил ЖЕЛЕВ: Законът е създал два органа за управление. (управителен съвет и директор.) Единият от тях е ампутирани (управителният съвет). Другият действа самостоятелно като човек на един крак. Има случаи, когато управителният съвет решава едно, а директорът налага друго...

За да се оправдае, Петко Симеонов излиза с платена публикация „Петко плет разплита...“ В нея твърди, че чрез агенцията в България са дошли помощи за ЧЕТИРИ МИЛИАРДА ЛЕВА по български цени. „И за всичко на стойност до лев и грам имаме съответни документи...“ В публикацията се посочва, че агенцията е получила 7 500 000 килограма сухо мляко.

Стефан Чанев веднага контрира с документ от ревизията на столичната дирекция „Държавен финансов контрол“. Вместо помощи за четири милиарда лева в баланса на агенцията влизат малко под 600 милиона лева. Пита се в задачата, къде са другите три милиарда и 400 милиона лева? Вместо 7 500 000 килограма сухо мляко в счетоводството са заведени само 13 500 килограма. Пита се в задачата, къде са останалите 7 486 500 килограма? Очевидно са извън счетоводната регистрация с всички отрицателни последици от това.

Разликата от получените и отчетените количества е поразяваща. Тя би изправила косите на всеки обикновен човек. Но Петко Симеонов е необикновен. Затова намира оправдание и за тези очевидни факти:

– Вероятно е станала някаква техническа грешка...

Една година след тези събития Стефан Чанев отново изнася отчет в пленарната зала на Народното събрание. Сега вече не говори за отвратителната неразбория в агенцията. Не говори и за ширещата се корупция. Напротив! Всичко там стъпка по стъпка е поставено на здрави основи. Не може да бъде и иначе.

Нали той е директорът и по същество отчита своята дейност.

Забелязвам, че му липсва прямотата от предишния отчет. Възприятията му за истината като че ли са започнали да се притъпяват. Той е някак примирен. Вероятно се е убедил, че при съществуващото държавно устройство на постоянен несигурен преход да се бориш с корупцията е все едно да наливаш вода от пусто в празно. Все пак изцяло цитира предложението на проф. Стефан Стоилов, отдавна превърнато в решение, което не се изпълнява. Парламентарните комисии – Законодателната, Икономическата, Социалната и по Бюджета и финансите – въобще не са си мръднали пръста. Не са казали нито „да“, нито „не“.

– Аз оставям това без коментар – заявява уталожено Стефан Чанев.

А тъкмо тази безотговорност на парламента се нуждае от коментар!

II

ПЕТКО ПЛЕТ ЗАПЛИТА...*

На 2 ноември 1990 г. Великото народно събрание приема Закон за създаването на Агенцията за чуждестранна помощ.

Мотиви. Тежко икономическо положение на страната. Желание и готовност на правителствени и неправителствени организации в чужбина да оказват помощ на България. Надежда, че ще се появи нов план „Маршал“ за страните от Югоизточна Европа, тръгнали по пътя на пазарната икономика.

Председателят на Законодателната комисия Александър Джеров изрично подчертава:

„Абсолютно необходимо е получената и разпределена помощ да се освобождава от такси, данъци, акцизи и мита, тъй като това са плащания в полза на държавата и не е редно държавата по този начин да реализира доходи за сметка на чуждестранната помощ...“

Агенцията е под контрола на Великото народно събрание. Задължена е всяка година да се отчита пред него. Месечно трябва

* Заглавието е перифраза от платената публикация на Петко Симеонов „Петко плет разплита“, излязла едновременно в „Дума“ – бр. 40, и „Труд“ – бр. 45, през 1992 г.